

РАЗПОРЕЖДАНЕ

гр. София, 30 април 2026 г.

С разпореждане от 23.04.2026 г. на председателя на Върховния касационен съд е образувано тълкувателно дело № 3/2026 г. на ОСГК по искане на министъра на труда и социалната политика по следния въпрос:

„Как се извършва вписването на деца за пълно осиновяване по чл. 84, ал. 3 от Семейния кодекс /в сила от 22.12.2023 г./?“

След проведено подготвително заседание на комисията, определена за изготвяне на проект за тълкувателно решение (Комисията) в изпълнение на задълженията си, произтичащи от чл. 7.1. от Правилата за приемане на тълкувателни решения на ОСГК, ОСТК и ОСГТК на ВКС (Правилата), е счела, че действително е налице противоречива практика на съдилищата, поради което направеното искане за приемане на тълкувателно решение е допустимо.

Комисията, е направила предложение до председателя на ВКС, в което са изложени доводи относно противоречивата практиката на съдилищата при тълкуването и прилагането на чл. 84, ал. 3 от Семейния кодекс, което се изразява в следното:

В едната група съдебни актове /определения/ съставите приемат, че по отношение на реда, по който следва да се извърши вписването на деца за пълно осиновяване приложение намира § 36 от ПЗР към ЗИД на СК, който предвижда всички процедури по Глава осма, започнали преди 31.12.2026 г., да се разглеждат и довършват по досегашния ред. Тази уредба е продиктувана от обстоятелството, че Националната електронна информационна система за пълно осиновяване /НЕИСПО/ по чл. 83, ал. 1 от СК не е внедрена и не е въведена в експлоатация, а в § 33, ал. 1 от ПЗР към ЗИД на СК е предвидено създаването ѝ до 31.12.2026 г. До внедряването на НЕИСПО продължават да функционират по досегашния ред Националната електронна информационна система за децата, които могат да бъдат осиновени при условията на пълно осиновяване, както и съответните регистри на такива деца. Следователно, със създаването на НЕИСПО ще се заместят всички водени до този момент от РДСП и АСП регистри за пълно осиновяване.

Посочва се, че съобразно § 36 от ПЗР към ЗИД на СК, обн. ДВ бр. 106/2023 г., в сила от 22.12.2023 г., изм. с ДВ бр. 26/2025 г., в сила от 01.01.2025 г., всички процедури по Глава осма „Осиновяване“, започнали преди 31.12.2026 г., се разглеждат и довършват по досегашния ред съобразно нормата на чл. 84 от СК в редакцията ѝ, действаща преди изменението с ДВ бр. 106/2023 г., а именно в редакцията ѝ обн. ДВ бр. 101/2019 г., предвиждаща административен ред за вписването на деца във водения от РДСП регистър на деца за пълно осиновяване без съдебна намеса.

Възприемайки тази теза, съдилищата прекратяват производствата, приемайки ги за недопустими поради това, че всички процедури по Глава осма от СК, започнали преди 31 декември 2026 г., следва да се разглеждат и довършват по досегашния административен ред, по който компетентността е на директорите на съответните РДСП без съдебна фаза.

Тази практика е споделена от състави на ВКС – в определение № 5320/20.11.2025 г. по ч. гр. д. № 3587/2025 г., III ГО постановено в производство по чл. 274, ал. 3, т. 1 от ГПК, както и в актове, с които касационно обжалване не е допуснато: определение № 5173/12.11.2025г. по ч. гр. д. № 3910/2025 г., III ГО; определение № 843/23.02.2026г. по ч. гр. д. № 264/2026 г., III ГО; определение № 851/23.02.2026 г. по ч. гр. д. № 444/2026 г., IV ГО; определение № 875/24.02.2026 г. по ч. гр. д. № 4967/2025 г.,

III ГО; определение № 869/24.02.2026 г. по ч. гр. д. № 52/2026 г., III ГО; определение № 954/26.02.2026 г. по ч. гр. д. № 684/2026 г., III ГО и определение № 1141/10.03.2026г. по ч. гр. д. № 498/2026 г., III ГО.

Във втората група съдебни актове /решения/ съставите приемат, че съществуващата в нормативната уредба празнота е преодоляна с разпоредбата на § 7 от ПЗР на Наредба № РД-06-46 от 04.11.2024 г. за реда за вписването, воденето, съхраняването, поддържането и функционирането на Националната електронна информационна система за пълно осиновяване /Наредбата/, обн. ДВ, бр. 58 от 2025 г., в сила от 19.11.2024 г., с която процедурата по чл. 84, ал. 3 от СК изрично е уредена като съдебна, приключваща с влязло в сила решение, с което се постановява отказ или се разпорежда вписване на детето за осиновяване, като на основание на съдебния акт се извършва самото вписване от съответната регионална дирекция за социално подпомагане в Националната електронна информационна система за децата, които могат да бъдат осиновени при условията на пълно осиновяване. В този смисъл се възприема тълкуването на ал. 1 вр. ал. 2 на § 7 от Преходните и заключителни разпоредби на Наредбата. Съобразява се, че това производство е изцяло ново и не касае съществували до момента хипотези, а към момента НЕИСПО все още не е създадена, поради което се приема, че в съответствие с § 33, ал. 2, изр. първо ПЗР ЗИДСК и § 34, ал. 1 ПЗР ЗИДСК /обн. ДВ, бр.103 от 2023 г., в сила от 22.12.2023 г./, децата следва да бъдат вписвани в регистъра на деца за пълно осиновяване, воден към съответната РДСП, въз основа на съдебно решение. В този смисъл се приема, че съществува нормативно закрепен процесуален съдебен ред, по който да бъде разгледана подадената молба за вписване.

Тази практика е обективирана в определение № 484/28.07.2025 г. по в. ч. гр.д. № 460/2025 г. на Окръжен съд – Перник; определение № 611/14.10.2025 г. по в. ч. гр. д. № 437/2025 г. на Окръжен съд – Кюстендил; решение № 144/30.09.2025 г. по гр. д. № 1024/2025 г. на Районен съд – Мездра; решение № 1073/28.11.2025 г. по гр. д. № 1439/2025 г. на Районен съд – Добрич; решение № 899/13.11.2025 г. по гр. д. № 956/2025 г. на Районен съд – Хасково и др.

Комисията обобщава: една част от съдилищата постановяват решения за вписване на деца съгласно новата разпоредба на чл. 84, ал. 3 от СК, докато друга част от съдилищата прекратяват съдебните производства като недопустими.

Комисията посочва, че в искането министърът на труда и социалната политика е изложил становище, че съществуващите противоречия в съдебната практика относно приложението на чл. 84, ал. 3 от СК възпрепятстват навременното вписване на децата в действащата Национална електронна информационна система за децата, които могат да бъдат осиновени при условията на пълно осиновяване и води до нееднакво третиране на децата, за които са налице условията за пълно осиновяване, което пряко засяга най-добрия интерес на децата, свързан с правото им на сигурна, стабилна и трайна семейна среда.

Комисията намира, че въпросът следва да бъде прередактиран. Доколкото противоречието в съдебната практика касае редът, по който следва да се извърши вписването на деца за пълно осиновяване при действието на § 36 от ПЗР към Закона за изменение и допълнение на СК и предлага концентриране на въпроса до процедурите започнали до 31.12.2026г., респ. до създаването и въвеждането в експлоатация на Националната електронна информационна система за пълно осиновяване, в следния смисъл:

„Кой е приложимият ред за вписването на деца за пълно осиновяване по чл. 84, ал. 3 от Семейния кодекс /в сила от 22.12.2023 г./, ако процедурата е започнала преди 31.12.2026 г., респ. преди създаването и въвеждането в експлоатация на Националната електронна информационна система за пълно осиновяване?“

По изложените съображения и на основание чл. 7.3 от Правилата за приемане на тълкувателни решения на ОСГК, ОСТК и ОСГТК на ВКС

Р А З П О Р Е Ж Д А М:

I. НАСРОЧВАМ тълкувателно дело № 3/2026 г. на ОСГК на ВКС за разглеждане в закрито заседание на 28 май 2026 г. от 14:30 ч. за преценка относно преработването на поставения въпрос, по който е констатирана противоречива практика.

Съдиите от Гражданска колегия на ВКС да бъдат уведомени за насроченото закрито заседание по делото.

II. Настоящото разпореждане да се публикува на вътрешния и външния сайт на ВКС, секция „Тълкувателни дела“.

**ГАЛИНА ЗАХАРОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД**